

Nr. 10, vol. 23

1924

ŽVAIGŽDĖ - The STAR.

A LITHUANIAN MONTHLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3654 RICHMOND STR., PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 25 c.

Lapkritis m. == November, 1924

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1879.

Bell Phone

Oregon 8995 M

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvės Daktaras ir Chirurgas

Valandos, Nuo 9 iki 11 A. M.

„ 2 „ 4 P. M.

„ 7 „ 8 P. M.

Nedėliomis „ 10 „ 8 P. M.

Telephones Bell: Kensington 2681 W

Dr. F. Trygar

Gydytojas Akušeras ir
Chirurgas

3119 Richmond Str., Phila., Pa.

Valandos: nuo 8 iki 10 ryto.
nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 9 vakare.
nedėliadienis nuo 11 iki 2 ir nuo 6
iki 9.

Kolonijališkosios Dienos

Dienose Washingtono ir Lafayetteo; Koneuškos ir karaliaus Jurgio, buvo pilnai gubojamėtu papročiu puikioms ponfoms ir gradiai apsirėdžiusiems vyrams paguosti savo galvas su gražiais perukais. Jei šitas papročys guboty ligi šiol, tai šiandien daugelis žmonių galėty paslopel po peruką pleiskanomis apdengtas savo galvas. Tačiau vietoje to, jie šiandien naudoja

Ruffles

Pleiskanų mirtinąjį priešą, kuris, jei ištepai juomi galvą kasdien per savaitę ar dešimtį dienų ir vėliana tik retkarčiais sulig veikalu, greitai apvalis galvos oda nuo šių erzinančių baltų lupynų; niešėjimas tuojaus pranyks ir plaukai tuojais augaus savo natūrali, normali gražuma. Ruffles galima gauti visose aptiekose po 65c. butkų, arba už 75c. pristatame paštu tiesiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Tavo Pareiga Jais Rupintis.

Mazi kūdikiai negali niekuo sau pagelbėti! Kuomet jų viduriai užkietėja, jie nežino kas jiems kenkia. Tai yra reikalas jųs motinos! Pristūruokit juos rūpestingai. Fri-labohil, kas jų viduriai veikty kiekvieną dieną. Ir jei apstrebėty ners mašlausis vidurių užkietėjimas, duokite jiems Bimbino—Kudikių Geriausį Draugą. Kūdikiai mėgsta jį. Jie net prašo daugians. Jis veikia greitai, lengvai, tūrai. Butka 35c. aptiekose ar tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.

104-114 So. 4th Street

Brooklyn, N. Y.

„ŽVAIGŽDĖ“--MĒNESINIS ŽURNALAS.

DVIDEŠIMTI DU METU buvusi savaitiniu laikraščiu „ŽVAIGŽDĖ“ dabar eina kaip mėnesinis literatūros, mokslo ir politikos žurnalas, leidžiamas A. Milukas & Co. B-vės iš Philadelphia, Pa. 3654 Richmond Str. Pavienės „Žvaigždė“ knygos kaina 25 centai, metams prenumerata 2 dol.

LAPKRITIS — NOVEMBER 1924 M.

1904

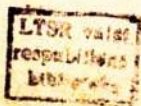
1924

20 METŲ SPAUDĄ LAIMĖJUS.

Užprašymus ir pinigus
adresuokit:

„ŽVAIGŽDĖ“

3654 Richmond St.
Philadelphia, Pa.

ISTRAUKA IS PIRMO NUOSPRENDZIO, PASMERKIANCIO LIETUVIU SPAUDOS PLATINTOJUS.

...., Už platinimą užrubežyje išleistų knygų ir brošiūrų..... už pažinimą ir susinešimus tuo tikslu su Tilžės dekanu Zabermanu..... atlikimą slapto reikalo pas Zabermaną ir nuvežimą jam pinigų.... atkaklų neprisipažinimą.... savavališką išėjimą iš tėvynės, gyvenimą Prusijoje svetima pavarde..... dažname gabenime Kauno gubernijon knygų ir brošiūrų..... (gruodžio mėnesyje 1870 m. areštuotus. Red.)aš nusprendžiau: kunigus: Antaną Brundžą, Vinčą Norvaišą, Praną Butkevičių, Kazimierą Eitutavičių, Motiejų Kaziliauską, Praną Stroupą, bajorą Simoną Kulakauskį ir valstietį Stanislovą Račiuką, kaip visiškai politiniu atžvilgiu neištikimus ir krašto gyvenimui kenksmingus, ištremti apsigyvenimui aštrioje policijos priežiuroje: Brundžą, Stroupą ir Kaziliauską Archangelsko gubernijoje, Norvaišą ir Kulakauskį Tomsko, Butkevičių Tobolsko ir Eitutavičių Viatkos; valstietį gi Račiuką Tomsko gubernijoje apsigyvenimui; ir pinigus, išleistus vežant Vilniun areštuotus šiai bylai reikalingus asmenis išreikalauti iš visų patrauktų bylon asmenų turto.... pasirašo: Generolas Adjutantas Potapov”.

Petras Kriaučiūnas.

(1850, IX, 16 — 1916. I. 20).

Petras Kriaučiūnas gimė Papeškių kaime, Vištyčio parapijoje, netoli Vokiečių sienos. Jo tėvas Kazimieras, o motina Magdalena Pauliukonytė buvo atėjusi į marčias. Tėvas mokėjęs rusiškai, lenkiškai ir vokiškai. Buvęs lovininku. Mėgęs skaityti; skaitė ir „Tilzės Keleivį“. Motina mokėjusi tik lietuviškai kalbėti ir skaityti. Buvusi dievota moteriškė ir labiausia mėgdavusi skaityti šventųjų gyvenimus. Matyt, turėjo gerą atmintį, nes perskaidžiusi, viską smulkiai atpasakodavusi. Kriaučiūnų namai buvę ir turtingiems ir vargšams užėigios namais. Visų mylima vieta. Žemės turėję apie 150 margų.

Petras, mažas būdamas, ganė; paskui mokėsi Vištyčio pradedamojoje mokykloje. Petras buvo vyriausias, turėjo 4 brolius ir 3 seseris.

Klausiamas apie savo jaunystės dienas Kriaučiūnas sakė: „Ir šiandien girdžiu, kaip uoli mano močia su gai-

*) Kun. A. M. Miluko referatas, skaitytas Petrinių vakare, surengtame 1924 m. Maspeth'o lietuvių bažnyčios sode, kur parapijos išmokslingai jaunuomenei prakalbas sakė apie Lietuvos knygnešių vargus pp. širvydas, „Vienybės“ redaktorius, P. Mikolainis, buvęs žymusis knygnešis Suvalkijoje, kun. J. Jakštys, Dr. Kudirkos moksladraugis, inž. Pauliukonis ir k. Vakaro pirmininku išrinktas inž. Pauliukonis prabilo į Amerikoje užaugusių lietuvių jaunuolius: Gerbiamosios ir Gerbiamieji! „Šiandien mes susirinkome čia į taip vadinamas „Petrines.“ Tokių „Petrinių,“ „Joninių“ ir tt. mes Lietuvoje žinojome daug. Tad buvo tautos seimeliai. Reikėjo pav. aptarti spaudos palaikymo ir platinimo reikalus. Susirinkti šiaip paprastai, kaip čia šiandien mes darome, nebuvo galima: tat atkreiptų atydą policijos ir žandarų ir bėdos būtų nemažai. Bet kai pasitaiko varduvės — visai ki-

džiais kirdiną šeimyną; kolei sukils, kurdama krosnį, kai-
čia puodus, klausyk, jau „sveikiną aušros žvaigždę
šviesią.”

Biografas P. Arminas „Mokykloje” pastebi: „nūn,
žiurėk, Petras išdidžiai ranka pamos, nuduodamas tam-
sybes už langų beniūksančias, ir gūdžiai žemu pusbalsiu
ims giesnoti „sveika aušros”... Pabaigęs Vištyčio mo-
kyklą per Lenkmetį įstojo į Mariampolės gimnaziją, kuria
pabaigė 1870 metais. Dar gimnazijoje būdamas pradėjo
derinti, taikyti lietuvių kalbos žodžius su graikų ir loty-
nų žodžiais. Lotyniško žodyno visus žodžius iki raidės
P. buvo sulyginęs su lietuviškais žodžiais. Baigdamas
gimnaziją iškilmingame akte, dalyvaujant mokytojams,
mokiniam ir kviestajai publikai Kriaučiūnas, jau tuo-
met pasižymėjęs savo lietuvišku patriotizmu, deklamavo
savo lietuviškąjį Kochanovskio eilių „Czego chcesz od
nas, Panie”, vertimą. Uginga jauno studento deklamā-
cija, skambūs lietuviškosios kalbos garsai padarė didžiau-
sio įspūdžio į visus.

Nuo to laiko Kriaučiūna ėmė vadinti „litvinu” ir „lit-
vomanu” ir ta pavardė buvo jam duodama iki karsto. In-
gijęs brandos atestatą Kriaučiūnas su savo draugu ir sau-
lygiu lietuvybės platinime darbininku, anot Vaičiūčio,

tas dalykas: seimeliai atliko savo darbą, caro šunaujai net nesulojus. O
jeigu ir kildavo dėl tokio susirinkimo pas caro tarnus koks įtarimas, tai po
„varduvių” priedanga lietuviai dažnai paslėpdavo svarbų Tėvynės reikalą.
Pačios tautos garbei reikia pasakyti: beveik niekuomet neatsirasdavo sa-
vųjų „išgamų,” kurie praneštų žandarams tikrąją teisybę. „Seimelių” daly-
viai lengvai išsisukdavo. Buvo tat gudrybės mokykla, ačiu kuriai tauta iš-
galėjo per dviejų kartų laikotarpį palaikyti užiebtą tautos kultūros žiburė-
lį ir galiop net laužą sukrauti priespaudos priemonėms sudęginti. Šiandien
mes susirinkome irgi į „Petrines,” bet Petro, kurį mes norime paminėti,
mūsų tarpe nėra: jis guli dviejuose grabuose Rusijos Sovietų žemelėje ir
laukia, kad mes atgabensime jį į Lietuvą. Tat — Petras Kriaučiūnas. Jo
brangios atminties pagodojimui prašau visus atsistoti.”

(Toliaus bus.)

J. Angrabaičio autobiografija.

(Taša.)

Išrodžiau bent dalinai, kaip ir kokiais keliais nešiojau knygas, gromatas, o paskiau ir laikraščius. Tačiau aš pats per sieną tų visų dalykų nenešiojau; mes turėjome gana tokių žmonių arti sienos gyvenančių, ką už mažą atlyginimą, mažus daiktelius, eidami į bažnyčią atnešdavo kun. Sederevyčiui, arba Juozui Antanavyčiui, arba man. Už stambesnius daiktus gi mokėdavome brangiai — net po 5 rublius už pundelį 10—15 iki 20 kilogramų. Tokie daiktai tikrai tamsiomis naktimis būdavo pergabunami per sieną. Režgaliuose, arti sienos turėjome vieną ypatingai gerą vyrą ir teisingą žmogų. Jis degtinės beveik nevartodavo. Jis vadinosi Kielių Petras. Ir jo niekad nesugavo ir jis niekad „tavorą“ nenumetė, kad maskoliai paimtų. Per pirmąją kordonų liniją pergabenti daiktus nebuvo perdidelio vargo, kas mokėjo pernešti, nors ir brangiai reikėdavo užmokėti. Per antrąją — buvo visupaojingiausia. Per trečiąją liniją taipgi reikėjo bijotis, bet jau mažiau. Prie to dar Sudargo parapijos didesnė dalis gyveno prie pat Prūsų sienos. Pertai ir kun. Sederevyčiui buvo lengviau knygas parsitraukti. Ir taip, Dievui dėkojant, triūsėmės per kelis metus. Pradžioje 1879 m. pradėjo mano tėveliam ir man rūpėti, jog ateinančiuose metuose (1880) reikės man stoti kariuomenėn. Kaip čia išsisukti?... Prūsuoje, Viešvilėje reikėjo

zakristijono ir kartu vargoninko. Tos vietos kleboną, kun. Wichmann'ą gerai pažinodamas, pasiskubinau jam pasipiršti už vargoninką, jeigu išsimokinčiau. Klebonas nusišypsojęs atsakė: Na, kodėl, ne? Jei tik taip greit išmoksi, tai aš priimsiu.

Palikęs knygų aptaisymo amatą savo broliui Jurgiui ir Sudargo zakristijono sūnui, pats šokau mokytis vargonuot. Deje, muzika man ne taip sekėsi, kaip knygininkystė. Nei į pusę metų neįpratau pirštų valdyti ant klavitudros. Ir girdą menką teturėjau, jog nesugebėdavau paimti giedančio kunigo toną. Vieną sykį pataikau, antrašyk ne. Kunigas gieda iš F., o aš imu G. arba D. ir t.t.. Kankinausi su tais tonais, bet ant nieko, turėjau mesti šalin tą darbą. Bet mano galvoje visai kas kitas sukosi, nes maniau, jeigu pasiseks man išsiliuosuoti su pagelba kun. Holako, tada mesiu viską į šalį ir eisiu geriaus pasimokinti į gimnaziją, o gal dar man pasiseks ir į kunigus išeiti. Kun. Prel. Holaka prisakė niekur dienomis neišeiti ir sėdėti už pečiaus, kur buvau Meištų kaime pasislėpęs. Visus naujokus į kariuomenę išvežė, o aš iki po naujų metų 1881 sėdėjau užpečkyje, laukdamas giliuko, tačiau nedaug tas mane ramino. Porą savaitių po naujų metų nuėjęs kun. Holaka ištyrė pas „načalninką“, jog dar daug vyrų naujokų trūksta iš Naumiesčio apskričio, ir kurie svajoja išsisukti, turėsią vėliaus išeiti į kariuomenę. Už tat, Juozeli, sakė man kun. Holaka, geriaus būtų, kad pats pasiduosum ir darytum, kas duosis savo išsiliuosavimui iš kareivijos. Man tada reikėjo „ligotu“ palikti. Tad nuėjęs į raštinę ir pasidaviau. Pasodino į „cypę“ porai dienų, kad vėl neišsprukčiau kur, o po keleto dienų išsiuntė į Kalvariją pas kareivijos

viršininką, iš kur turėjo mane su kitais panašiais nusi-kaltėliais išgabenti į Helsinkus, Suomijon. Dievas gi davė man tiek apskrumo, jog prieš dvi savaiti iki mus išvarys, tenais nuėjęs pasikalbėjau su kariškos raštinės raštininku: — ar nebūt galima kaip nors išsisukti su mano raudonu bilietu, kaipo ligotam? Raštininkas surašė man prašymą į gubernatorių į Savalkus ir, pridėjęs kaikiuriuos metrikus, nusiunčiau skundą, jog mane neteis-ingai paėmė į kariuomenę. Po dviejų savačių išvarė mus į Kauną pekščiūs, bet kol palengva atėjome, prabė-go visa savaitė ir pasivijo Kaune guberatorniaus įsakymas paleisti mane iš kariuomenės. Ir taip, ačiu Dievui, aš išsiliuosavau be didelių pinigų iš kareivijos. Turėjau pargrižti dar Naumiestiu ir karo raštinėje įrašyti savo išsiliuosavimą. Visi viršininkai nustebo ir patylomis šnabzdėjo tarp savęs: kas jį taip greit galėjo paleisti?... Mat kuriuos jie patys išliuosuodavo, tai nuo tų lupdavo net po 600 rublių ir daugiau, o čia tas kvai-lutis bernelis, nedavęs nei skatiko, gryšta prie tėvo namo. Tąja proga nuėjau ir širdingai padėkojau prel. Ho-lakai už jo rūpestį ir patarimus man duotus. Jis labai apsidžiaugė ir kalbino pasilikti pas jį liokajum ir vyriausiuoju zakristijonu, nes jo Tamošius Karvelis, kaipo zakristijonų viršininkas, pradėjo linkti senatvėn. Negalė-damas apsiimti tas tarnybas, sugrižau pas tėvus, kur užsiėmiau tais pačiais darbais, kaip ir pirma. Pradėjau pinigus taupyti, idant kąveikausia galėčiau išvažiuoti mokyti. Deja, dėl daugelio kliūčių mano svajonės neišsipildė. Besidarbuodamas tai sau, tai kun. M. Sedere-vyčiui praleidau trejetą metų, (iki 1883), kuomet užtekė-jo nauja mūsų istoriška Lietuvos žvaigždė, daktaro Ba-

sanavyčiaus suruošta „Auszra“ kovo mėnesyje. Visi didei nudžiugome, dažinoję apie naują laikraštį.

Ne vėliaus kaip į du mėnesių po „Aušros“ atsiradimo išsiuntė mane kun. Sederevyčius, Serap. Kušeliauskui prašant, su pinigais ir drauge su rankraščiu (S. Kušelevskio) „Raktas ing Dangu“, į Tilžę, idant kurioj norint spaustuvėje, kad tik greičiau atspautų, susiderėti. Padvaičiau Reinlenderio et Sohn'o spaustuvėn ir pats darbą prižiūrėjau, kad išeitų be klaidų. Turėdamas laiko, nusiskubinau Ragainėn pas J. Mikšą pasiimti „naujų pyragų“ — pirmųjų „Aušros“ numerių. J. Mikšas pasirodė gana malonus žmogus: netik gražiai mane priėmė, bet papasakojo apie tolesnius „Aušros“ plianus. Prisipirkau po keletą egzempliorių pirmųjų numerių, taipgi ir dovanai J. Mikšas pridėjo po keletą praplatinimui. Vieną sykį, pargrįžus man namo iš Tilžės, atsilanko pas mane M. Jankus iš Bitėnų, ir prašo, ar negalėčiau po kelis „Aušros“ egzempliorius priduoti tūliems gydytojams Kaune. Iš kur gydytojai paskui nusiųsį į Siaulius p-ui Zubovui, o Zubovas jau žinos, kam paduoti. Sutikau ant visko. Persigabenęs per sieną, nusinešęs į Jurbarką, sėdau garlaivin ir atlikau reikalą. Grįžtant prie Zubovo, reikia pastebėti, kad nors jis buvo rusas, tačiau lietuviams buvo prielankus ir daug padėdavo jiems bėdoje. Gaila, kad mūs rašytojai niekur savo raštuose jo nemini.

Nežinau, kodėl kunigas Sederevyčius „perkrikštijo“ mano pavardę į Angrabaitis vieton „Angrabas“. Taigi volens n olens ir aš pats buvau priverstas anuose metuose taip vadintis. Nuvažiavęs į Prūsus, Tilžėn, visados prisimalduodavau policijoj Angrabaitis, o ne Paznekeit, arba Paznokaitis, kaip kiti minėjo, būk aš vadinęsis tokiu slapyvardžiu. „Poznekeit“ pavardė primal-

davau mano jaunesnįjį brolių Jurgi, kuri taipgi kaip ir mane žandarai norėjo pagauti už platinimą laikraščių ir knygų Lietuvoje.

Prasidėjus 1884 metams, turėdamas jau sutaupyty 300 rublių mečiau viską ir nuvažiavau į Kauną mokytis. Apsigyvenau arti klierikų seminarijos, kad susipažinti su klierikas. Nusamdydamas mokytojus, laužiau savo smegenis į lotynų, rusų, vokiečių ir šiek-tiek lenkų kalbas. Tie gi mokslai man nelindo galvon: viena, jau buvau kone 25 metų, kita, bekeliaudamas didžiuose šalčiuose, kaip pirmiau aprašiau, persišaldžiau galva ir tas man kliudė moksle. Pasimokinęs 5 metus Kaune, o negalėdamas dėl savo metų į Seminariją įstoti, daug nesivargindamas, grįžau vėl prie knygų platinimo darbo. Berašant savo gyvenimą, reikėtų pridurti šis-tas iš minėtų 5-ių metų mano mokymosi. Nor tik arbata bei vandeniui maitinausi, o tie mano 200 r. sudilo. Reikėjo vėl rasti lėšų. Išsirašiau iš Sveicarijos, Paryžiaus ir Vokietijos paveikslų mažų ir didelių, kuriuos tai klierikams, tai kitiems pardavinėdavau. Cebatus apsilopiau, bet maistui nelikdavo. Neužilgo, su Dievo pagalba, atradau globėjus Vinco Kauševičiaus šeimyną Matarnuose, Naumiesčio parapijoj. Tie žmonės taip buvo didžios širdies, jog ne tik globėjais, bet tikrais tėvais man buvo. 1885 atostogomis neturėjau kur besikreipti. Važiuoti namon į Režgalius ir į Sudargą nebuvo malonu, nes kun. Sederevyčius užpyko ant manęs, kad, apleidęs lietuvių darbus, pradėjau svajoti apie augštesnį mokslą. Kur pasitikdamas motiną ar tėvą ir peikė mano siekius, aiškindamas, jog iš to nebus nieko ir jūsų Juozukas kunigu nebus. Gal tai ir dėl to, kad kun. Sederevyčius buvo apsvylęs syki su vienu „Juozuku“, kuri mokino bevikaraudamas ir į ku-

nigus neįstūmė. Tas jo Juozelis neturėjo atsakančių mokslui privalumų, o kita — buvo persenas ir užtai jo niekur į seminariją nepriėmė. Kiek kartų kun. Sederevyčius man apie tą Juozelį kalbėdavo, vis ašaromis apsi-pildavo, tartum skūsdamosi, jog kas tai pakišęs koją, kad Juozelis netaptų kunigu. Tą patį kun. S. ir dėl manęs pranašavo ir taip atsitiko. Tad atostogomis, neturėdamas kur pasidėti, iškeliavau su tūlu jaunikaičiu nuo Žemaičių Kalvarijos pėkščias iš Kauno. Kaip tik už Vilkijos miestelio atsidūrėva ant kalno, štai susitinkava garsų ir žiaurų žvėrelį uriađninką Kaminski, kuris su-areštavęs mudu uždarė Vilkijos kalėjime, įtardamas būk mudu einava arklių vogti ir be gerų pašportų. Išlaikęs cypėje mus tris dienas, nusiuntė abudu į Kauno kalėjimą. Mano draugą, kaip tos vietos gyventoją policija tuo-jaus paleido, bet mane, kaip suvalkietį uždarė kalėjime dėlto, jog per kvailybę Kidulių vaito išduota man nege-ras, be gubernatoriaus leidimo pašportas ir aš būk netu-rėjęs teisės Kaune gyventi ir t.t. Išlaikę mane dvi są-vaiti, išvarė su kitais areštantais į Mariampolę, iš ten į Vilkaviškį, iš Vilkaviškio Naumiestin, o iš čia į Kidulių raštinę, prie kurios vaitystės prigulėjau ir paleido. Ot, tai tau, Juozukai, ir Kalvarija! Visose pakelėse daug teko pasitikti mano pažįstamų, bet visi šalinosi, manydami, jog gal arklius pavogiau, ar bent ką stora padariau, nes nekaltus policija nevarinėja areštuotus. Geriaus ma-ne pažįsta, manė, kad su knygomis turėjo sugauti ir todėl kankina.

Buvo tai skaudus atsitikimas ir nemažas man pažemi-minimas, skaudeenis negu policijos fiziškas kankinimas. Atsitiko tai trečiose mano atostogose. Gražiškių angeliš-

kos širdies kun. klebonas, kuris gerai mane pažino ir ir mylėjo, užprašė, turint laiko, atostogomis pas jį atsilankyti. Aš gi grįždamas iš Varšavos per Augustavą ir Suvalkus, užsukau į Gražiškius, visiškai nežinodamas, jog ten ryto metą turėjo būti kokie tai atlaidai. In atlaidus buvo užkviesti keli svetimi kunigai ir t.t. Suprantama gana gerai, jog būdamas pasauliniu vargdienėliu kunigams į akis nelindau. Tik iš bažnyčios man išeinant, užtėmijo mane tūlas mokintas, išsipūtęs didžiulis, kuriam, tartum, po kojomis pasipainiojau, nors po teisybei, jokio pikto jam padaryti negalėjau — ir kaip imtasai aukštuolis mane ten klebonijoje prieš kunigus biaurinti, prasimanydamas, išjuokti, sulyginti su morališkai nupuolusiais bankrutais ir kas dar pikčiau, jog pradėjo pranašauti būk aš tą patį padarysiąs, kaip vienas apgavęs merginą išbėgo į Ameriką! Tuokart, matyti, tas pasipūtėlis nežinojo, kad ir aš čia pat, antrame kambaryje už durų taipgi vakarienę valgiau klebonijoje. Vienok, išgirdęs tokias biauurybes ant manęs verčiant, kasnio nuryti negalėjau. Tikrai sau pamaniau: o nelabas sutvėrime, ką tau priduoja tas mokslas, juo labiau, jog vadini esi taip didžiu kataliku?! Tikrai, žmogaus liežuvis yra aštresnis už geležies kalavijas ir baisias kalėjimo kamaras. Keturias savaites policijos tampomas ir kalėjime kankintas tiek sopulių neatjaučiau kaip tą vakarą klausydamas to beširdžio žmogaus prasimanymų mano šlove draskančių. Teisybė, kaip visi Adomo sūneliai, taip ir aš su nusidėjimu. Tačiau, ką tas nemazgotburnis ant manęs išliejo, neturėjo jokio pagrindo teisybei.

Gerbiamas klebonas, kuris gerai pažinojo ir mylėjo mane, vos keletą žodžių paklauses, atsisuko ir nuėjo į savo kambarį. Pajevonio kunigas vikaras, kuris mane su-

vis nepažinojo, gal būt to didžiulio buvo moksladraugis, patēmijo nemazgotburniui, tardamas: „nustok, duok pakajū!“ Kądaugiaus pasakė, nenugirdau, tiktai užgėdintas pasipūtėlis pertraukė tą savo šmeizto kalbą. Te nepaskaito jam Viešpats Dievas piktu. Zmonės sakė: kas vėją pasėja, audrą nupiauna, jei ne pradžioje, tai bent pabaigoje savo gyvenimo. Kaip manau, tas vargšas žmogelis, nors būdamas aukštuoliu, save žemiau pastatė už vargingiausįjį tamsuolį. Ar tai tik ne iš tokio žmogaus pasėtu biaurių sėklų kaikuriose parapijose pradėjo mane vadinti apgaviku: — būk aš iš vienuolių mergaičių renkas pinigus ir suvartojas savo tinginiui ir t.t.? Prieš šitas biaurybes aš atvirai ir stačiai protestuoju, kad žinotų visa Lietuva, tėvynė mano! Nuo jokių vienuolių aš dėl savęs pinigų Lietuvoje nerinkau ir ne už surinktus pinigus vėliaus Krokuvoje prekybą uždėjau, nes kol aš nagingėlėse vaikščiojau, visus iduotus man pinigus kun. Sederevyčiaus reikalams parnešęs iki skatiko atidaviau. Būdamas moksle jokios pašalpos nereikalavau, turėdamas Vincus Kauševyčius Matarnuoe savo globėjais. Kiek man pinigų išdavė Prūsuoše Mauderodes spaustuvėje, per 6 metus darbuodamosi, V. Kauševyčiams viską atgrąžinau, nors jie nenorėjo priimti. Tačiau, jog kunigu negalėjau palikti, o žinodamas, jog tuo tikslu jie man davė, pasi likti sau jų pinigus negalėjau — sanžinė man neleido. Todėl, ratomis atidaviau viską. Dėlto, jei dar gyvi mano priešininkai, tegul apskelbia mane laikraščiuose: kur ir ką savo tėvynėje Lietuvoje apgavau!? Nei man šalta, nei karšta dėl besanžyningų žmonių plepalų negyvenant Lietuvoje, tačiau tą visą surašau, kad mano šlovės plėšytojai, jei dar gyvena, atsikrapštytų savo akeles ir paregėtų, jog visai atbulai dėjosi, nekaip jie sapnavo. Po kun.

Sederevyčiaus mirties, Onutė Urbaitukė iš Turčinų vienuolė vargdienė mergaitė, Naumiesčio parapijos, parašė man gromatą iš Naumiesčio į Krokuvą, tačiau ne rašalu, bet graudžiomis ašaromis, — ar negalėčiau bent kiek ją pinigais pašelpti, nes nuo kelių metų, sako, esanti labai išsiskolijusi, jokių būdu negalint tų skolų atiduoti, už ką ją baisiai persekioja. Ji buvo viena daugelio tų „Onučių“, kuri būdama menkos sveikatos, labai daug knygelių kunigo Sederevyčiaus išnešiojo ir pardavinėjo. Ne daug ką manydamas, nusiunčiau tai vargšei apie 300 rublių, kad bent kiek savo skolas aplopintų. Sitai ne pasigyrimui rašau, tik teisybės dėlei, jei ta mergaitė dar gyva, duotų liudijimą, jog nebuvau jai skolingas nei vieną skatiką. Tiktai, kad gerai žinau jos vargus dėl tėvynės, ir kaip kun. Sederevyčiaus laikais kartu darbavomės ir su paštomis vaikščiojome.

1889 metuose palioviau Kaune mokinęsis. Nebeatmenu, kur susitikau su Domininku Miklium, nuo kurio viską ištyriau, kas su mūs lietuviškais reikalais dedasi. Apgailėdamas man išpasako, jog pinigai Serapino Kušeliausko, sudėti „vardan Amžino Banko“ Veyeruko rankose knygoms spaudinti, visiškai išdžiūvo ir išnyko, o sudėti pas jį rankraščiai jau du metu guli nespaudinti, nes Veyerukas dienomis-naktimis maldaknyges nespėja spausti, todėl kitokiems rankraščiams neturįs laiko nei paveizėti. Sutarėva abudu važiuoti į Tilžę. Bet pirma susikalbėjus su S. Kušeliauskiu, ką turim daryti, S. Kušeliauskas tarė Domininkui Mikliui: Jieškokita su Angrabu geresnės spaustuvės, negu Veyerio ir pastatykite tokias sąlygas: jei kuri spaustuvė apsiims savo išdu atspausti, „Sventųjų Gyvenimus“ ir kitus rankraščius seniai gulin-

čius pas Veyerį, tąja spaustuve rūpinsimės paremti visokiais būdais ir, pertaisęs didįjį „Knygų Saltinį“, kuogreičiausiai tokiai spaustuvei atiduosiu, iš ko ne mažai galės naudotis. Ilgai negaišuodami, abudu su D. Miklium nuvažiaavę į Tilžę taip ir padarėva.

Mauderodės spaustuvė tada buvo atsakančiausia lietuvių spaudiniams. Pats Otto v. Mauderode tuo žygiu pasirodė mum labai mandagus žmogus, nors nė žodžio lietuviškai nemokėjo. (O. v. M. buvo vokiškas bajoras). Tai gi su Mauderode ir sutarėme vislab prie jo spausdinti. Viena tik tai kliūtis stovėjo: kaip atimti nuo Veyerio rankraščius, kuriuos jis užsidaręs pas save laikė? Nebeatmenu gerai kokių būdu tačiau pasisekė D. Mikliui rankraščius išgauti ir atėmęs juos atnešė ir atidavė man prie O. v. Mauderodės. Tokiu tad būdu mūsų lietuviški spaudos darbai įėjo į Mauderodės spaustuve. Man O. v. Mauderode prižadėjo „gausiai atsilyginti“ ir prašė, jei tik aš noriu, prie jo pasilikti lietuviškiems darbams prižiūrėti ir taisyti korektas. Aš su tuo sutikau ir pasilikau. Pradėjome spausdinti. Dienomis ir naktimis mašinos nestojo, nes reikėjo skubiai ką nors „prakepti“. Išbuvęs 8 metų dalis aš valgyt gavau, bet atlyginimo, kaip buvo man žadėta, nieko dar negavau. Susirūpinęs, kas toliaus bus ir papykęs ant Mauderodės už nepildymą prižado, išvažiaavau, o persivogęs per sieną nuvykau atgal į Kauną. Kaune besilsėdamos surašiau Mauderodei toki laišką, kurį apturėjęs vos nesusirgo iš rūpesčio, jog aš atvirai pagrumbojau, jei nepildo savo žodžio, užbaigti sąskaitas su jo spaustuve, ir apleisti kaip apleidome Veyerį. Iš Kauno atgal grįždamas dar užsukau į Sudargą ir ką tik į policijos rankas neįkliuvau. Tada atsisveikinęs su mano tėveliais ir su brangia tėvyne-Lietuva, skubinausi

prasprūkt per rubežių ir daugiau negalėjau pargrįž. Už savaitės laiko, atvažiavo iš Mariampolės žandarų na-
čalninkas ir Naumiesčio apskričio načalninkas su dviem pilnais žandarų ir policiantų vežimais, apstojo mano tėvų namelį aplinkui ir darė krata.. Iškrėtė iki grindų viska išversdami ir galų-gale terado vieną „Varpo“ numerį, kuris tiems šunberniams buvo tikriausias corpus delicti. Visas mano mokselo ir šiaip knygeles namie radę susikimšo į maišą ir išsivežė, kaip musę perkandę, grieždami dantimis, jog nei manęs, nei mano brolio Jurgio nesuėmė. Tačiau nuo tos dienos žandarų viršininkas įsakė savo šunevai visoje Suvalku gubernijoje kلابياusia jausti ir ieškoti, ar nepasitiks kur mane, arba mano brolių Jurgi sugriebti, o sugriebus, tuojaus apkalti retėžiais ir į Mariampolę žandarų načalninkui pristatyti. Bet tas rūpestis caro bernam nepasisekė — visos jų pastangos nuėjo vėjais. Aš ir mano brolis Jurgis pasilikome per 6 mėnesius Tilžėje. Iš Tilžės aš išvažiuodavau į pasienį, kad vokiečiams akis apdumti būk ne nuolatos Prūsuoose gyvenu. Tokiu būdu tupėjome lyg paukščiai ant šakos, nes dažnai Tilžės policija pradėjo landyti prie Mauderodės tyrinėti, ką aš beveikiąs. Mano laimei, visada mane atrasdavo beskaitant korektas, o kada į policiją ateidvo judošėlių skundai, policijos sekretorius, būdamas Mauderodės bičiuoliu ir mane gerai pažinodamas, tuojaus perspėdavo, idant pasislėpčiau, arba kelioms dienoms kur išvažiuočiau. Mauderodė, apturėjęs karčius pipirus su mano laišku, atsiprašė ir pasitaisė. Davė man kambarį ir prie jo paties stalo lygų valgi, o už kiekvieną mėnesį — po 100 markių algos. Prie to dar išsiderėjau, kad visokius paveikslėlius parsitraukęs iš Prancūzijos arba iš kitur galėčiau pats parsiduoti ir sau vien pelną at-

siimti; jei man pavyktų kokią knygą savo lėšomis išleisti, kad man būtų leista Mauderodės krautuvėje drauge su jo knygom pardavinėti. Taip sutikus, būtų gyvenimas buvęs nepersunkus. Seinų seminarijos klierikai išvertė Pamokslus kun. Fiszerio, kuriuos savo lėšomis atspausdinau, ir „Viešpaties Jėzaus Gyvenimas“, taipgi, iš kurių šio-k-toks pelnas visgi paliko.

Ant to viso, nekurie mūsiškių išgamų, — kaip juos P. Mikolainis savo raštuose pavadino: „Tilžės judošėliai“ negalėjo geromis akimis žiūrėti. Ypač vienas, ką apie du metu valkiojosi dykas be jokio užsiėmimo ir — kas aršiau — susirgo „lietuvišku patriotizmu“. Pradėjo kitus kurstyti prieš mane ir prieš Petrą Mikolainį (tada Noveski), šmeiždamas mudu būk ne lietuviai, tik rusai esą. Prasidėjo skundai į policiją, ypač ant manęs, būk esu pavojingas žmogus.

1894 metams besibaigiant, Jonas Kriaučiūnas „Varpo“ ir „Ukininko“ priveizėtojas, arba korektorius, sumanęs buvo surinkti visus Tilžėje lietuvius ir atlošti koki teatrą tuojaus po 1895 naujo meto. Tarpe kitų nuskirtų teatrui suvaidinti, kaip Mikolainį, Jagomastą, K. Voską ir t.t., paskyrė ir mane, taipgi minėtą „judošėlį“ (Neminiu jo pavardės, nes nenoriu, kad jis pasikartų kaip V. Kristaus išdavėjas Judošius; vėl gi, jei jis gyvas dar tebėra, tai galėtų mane užmušti, kaip į Tilžę nuvyksiu). Iš karto buvo nutarta sulošti „Paskutini Kauno išgriovimą per Vokiečių kryžiuokus“. Pasidalinę roles jau baigėme atmintinai išsimokyti, ir svečiai iš Zemaičių bei Suvalkijos jau buvo sukviesti. Tik nė iš šio, nė iš to pasipainiojo jodošpalaikis ir perkalbėjo Joną Kriaučiūną, idant neloštų „Kauno išgriovimą“, bet komediją „Zydas Pirtyje“. Susirinkę visi paskirtieji vaidintojai pareiškė griežtai:

arba „Kauno išgriovimą“, arba nieko nelošime. Judoš-palaikis ką tik neplyšo iš piktumo ir kaip pašėlęs vaikė-čiojo nuo vieno prie kito, atkalbinėdamas nuo rolių.

Ir tas jam nepavyko, nes K. Voska jau buvo nusam-đęs iš Karaliaučiaus vokiečių teatro atsakančias drapanas ir kitus visus dalykus, reikalingus tam perstatymui — pirmam lietuvių teatrui Tilžėje. Mūsų mergaitės iš abie-jų Lietuvos pusių atvykusios, kaipo pagražinimą teatro, puikiai padainavo, kuomi net vokiečiai gėrėjosi ir paskui pagyrė savo laikraščiuose. Vienatinis tiktai judošpalai- kis negalėjo to gražaus susirinkusių iš visur lietuvių pa- silinksminimo ramiai pernešti ir, kaskart labiau šels- damas, ką tik iš proto neišėjo. Ir galiausiai ant savo pa- statė. Kaip jo denunciacijos mėtomos po psiaudonimu, arba visai be parašo į Tilžės policiją neatnešė vaisiaus, jie nurašė į Rusijos valdžią ant manęs skundą su pamokini- mais, kad mane pareikalautų per Rusijos atstovus Ber- lyne, o tada tikrai Angrabaitį vokiečiai išduosią jiems, kaipo tikrą nigilistą apsigyvenusį Tilžėje. Rusijos val- džiai du sykiu nereikėjo pasakyti. Tuojaus viskas buvo padaryta.

— Tuom tarpu aš, jausdamas, jog judošėlis retėzius man kala, o manydamas Tilžę ir Lietuvą vienkart apleisti, no- rėjau bent su keliais gerais lietuviais pasimatyti. Su paskolyta legitimacija išvažiavau per Tauragę ant Tyta- vėnu. Bet pervaziavęs per Tauragės kamara, turėjau pas savo prietelį nakvoti. Išsiruošėm gana anksti ir iš- važiavau į Tytavėnus. Vos ten nuvykę ir pavalgę vaka- rienės apie Lietuvos reikalus pradėjome kalbėtis, kaip štai mano prietelio ir draug vežėjo tarnaitė atbėga už- dusna, visa perilsus, sušlapus nuo prakaito ir bėgimo ir sako: „Ant sargybos, po jūsų išvažiavimo, neilgai tru-

kus, atėjo žandarai iš Tauragės pas mus ieškodami Angrabu. Dėlto mano gospadinė kağreičiausia išsiuntė mane skubintis ir bėgti kaip galint pranešti, idant čionais jus žandarai neužkluptų" (Pastebėtina, kaip stropaus būta judošelio, kad net žingsniai Angrabaičio suskaiityti ir užrubežiniems žandarams taip greit danešta!). Už poros valandų saldaus pasikalbėjimo su prieteliais reikėjo skaudžiai apmokėti širdies suspaudimu ir baime, bėgant man atgal iš Tytavėnų, bet jau ne ant Tauragės, o tik ant Raseinių-Viduklės, ir iš ten, kitais keliais per sieną persinešęs, atgal į Tilžę sugrižau. Ne reikėjo ilgai laukti, kaip judošėlis pradėjo dažnai lankytis Mauderodes knygyne, žiurėdamas, ar aš sugrišiu, ar ne. Syki štai aš jį susitinku. Paprašiau į savo kambarį ir, išleidęs jį, užrakinau duris, raktą įsidėjau į kišenių ir pradėjau judošėliui išmėtinėti jo biaurius darbus ir žabangus, kokius jis man taisė, apie ką aš gerai žinojau. Stovėjo tas nelabas žmogelis kaip į žemę įkaltas, negalėdamas nė vieno žodžio man atsakyti; tik liejosi nuo jo prakaitas, kaip būtų stovėjęs karščiausioje pirtyje. Pasakiau jam ir tą, jog visa tai išeis, kaip alyva, į viršų, ir lietuviai jo veidmainiškus darbus žinos. Save perstatai, sakau, lietuviu-patriotu, o darai kaip tikras judošius. Jeigu jau man nebus išeities, aš paliksiu tuomi „apieros ožiu", bet žinau, už ką kentėsiu, nes tai bus dėl tėvynės-Lietuvos. Norėjo jis man, nežinau, ką atsakyti, bet taip jo gerklė ir lūpos buvo uždziūvusios, jogei nė žodžio ištarti negalėjo. Aš nesu-prasdamas, ką jis norėjo ištarti, atidariau duris ir liepiau išsinešti, dar pridėdamas: „eik ir daryk, ką tik žinai, aš esmi jau ant visko prisirengęs". Buvo tai paskutinis pasimatymas su tuo žmogpalaikiu-judošium.

Manydamas sau vienas, jog po tokios maudyklės, tas judošėlis duos ramybę ir gal vėl ta audra praeis, išvažiavau į parubežį atsilsėti. Bet štai atena man telegramas, idant kogreičiausiai grįžčiau į Tilžę — yra svarbus reikalas! Parsiskubinau: užsėdęs Smalininkuose ant garlaivio, parvažiavau. Kaip tik spėjau per duris įžengti, sutinku Mauderode, manęs belaukiantį. Tas man sako: „Skubink kogreičiausia į Magistrato raštinę prie miesto prezidento („Staatrato“), nes tas pons jau trečia diena kaip laukia ir kelis kart klausė telefonu, ar dar nepargrižai“. Nė minutės negaišuodamas, nuėjau, nors mano širdelė tvaksėjo: ar tik mane nesuareštuos, kad į Rusiją išduoti?... Ištyręs pons „Staatratas“ vislab, tarė man: „Apturėjau popieras nuo mūsų augštesnės valdžios su prisakymu tamstą suareštuoti ir išduoti į Rusijos žandarų rankas ant rubežiaus Eidtkunuose, bet popieros niekam neparodęs, laukiu tamstos trečia dieną, norėdamas tamstą išgelbėti ir kad kąveikiausiai iš Tilžės visam išvažiuotum; ruoškis toje pat valantoje ir apleisk Tilžę, o aš, sako, tas popieras ryto rytą anksti paduosiu žinion visai policijai ir, jei tamstą kur sutiktų, būsi areštuotas ir tada aš tamstai jokios pagalbos suteikti nebegalėsiu, turėsi būt išducti, nes mūsų valdžia aštriai tai prisakė padartyi“.

Susidėjęs užvis reikalingiausias savo daiktelius į skrynelę ir, ryto metą 8-ą valandą atsisveikinęs su Tilže, išvažiavau į Krokavą. Tai atsitiko vidurvasaryje 1895 metuose. Atvykęs Krokuvon, nors prisiunčiamus man darbus paštu vedžiau gražindamas į Tilžę arti apskritų metų, bet Mauderodei mano darbas neapsimokėjo, nes perilgai trukdavo, kol korektos suvaikščiodavo, taipgi nei

man neapsimokėjo. Todėl, priverstas buvau lietuviškiems darbams duoti ramybę ir tvirtis kokio kito amato duonai pelnytis.

Tokia tai buvo mano alga ir padėkavonė už paneštus vargus ir darbus dėl Tėvynės-Lietuvos: palikau ištremtas dėka išgamos, neva lietuvių judošystės į svetimą padangę, kame jau 29 metai kaip mėtavoju už mano nusidėjimus, — jog širdangai tarnavau savo Motinėlei-Tėvynei.

Juozas Angrabaitis.

PAGERBKIME PAGARBOS VERTUS.

Siemet gegužės 7-tą dieną sukako 20 metų, kaip Rusų valdžia, priversta lietuvių didžiausiu pasiryžimu, atšaukė savo uždraudimą lietuvių spaudos. Anykščių Silelio autorius A. Baranauskas, pasmerkęs savo dainoje tą žiaurią rusų politiką, nesulaukė savo išpranašautos dienos — lietuvių pergalės. Nesulaukė jos ir dešimtys tūkstančių kitų Lietuvos kankinių dėl mūsų spaudos, kurių kaulus, anot Maironio — Baranausko įpėdinio — „vien baltina Sibyro sniegai“.

Visiems mūsų tautinės sąmonės gaivintojams ir palaikytojams pagerbti gal bus geriausias būdas, jei jų kilnius darbus ir su jais surištus jų vargus, sielvartus tinkamai minėsime, sėdami sau iš tų darbų stiprybę, kaip Dr. Kudirka mums pataria savo Lietuvių imne.

Mūsų brangiems karžygiams pagerbti „Zvaigždės“ redakcija, pradedant balandžio mėn. leidimu, nagrinėja draudžiamos spaudos platintojų darbus. Visa tai vėliau paskelbsime atskirose knygose, užvardintose „20 metų spauda laimėjus“.

Tos knygos turės palikti pamiuklu mūsų pagarbos visiems išlaikytojams mūsų tautiškos sąmonės ir nepriklausomybės laistytojams. Kaina tų knygų gražiuose apdaruose bus 5 doleriai. Visų prenumeratorių vardai bus atspaudinti tose knygose, kaipo leidėjų, padėjusių savo lėšomis pagerbti lietuviškos rašliavos platintojus. Knygose bus daugybė dokumentų iš mūsų kovų už spaudą.

Tą darbą sumanius tuojuos atsirado daug pritariančių. Visokių profesijų mūsų šviesuomenės nariai, ku-

riuos teko užkalbinti, pažadėjo leidėjams savo pagalbą taip medžiaga — raštu pridavimu, taip prenumeratos užsimokėjimu.

Stai mažas pavyzdys, kurie iš mūsų susipratusiųjų vyrai suteikė savo moralę bei materialę pašalpą „20—metų spaudą laimėjus“ knygų leidėjams — raštais ir prenumerata:

Lietuvos Universitetas Kaune,
P. Bučys, kunigas, Liet. Universiteto Rektorius,
P. Zadeikis, Lietuvos Respublikos Konsulas Chicagoje.

Redaktoriai ir advokatai:

Pr. J. Kalinauskas, advokatas, Boston, Mass.

F. J. Bagočius

„ „ „

J. Brenza, „ Chicago, Ill.

S. Vitaitis, „Tėvynės“ redaktorius

L. Šimutis „Garso“

„

J. O. Širvydas „Vienybės“

„

M. Kiziutė L. Informacijos biuro vedėja

Chicagiškio „Varpo“

„

„Sandaros“ redaktorius

Darbininkų organo „Darbininko“ redakcija

„Draugo“ redakcija

Th. Shamis „Lithuania'os“ redaktorius

„Saulės“ redakcija.

Dvasiškiei:

Prelatas Mykolas L. Krušas Chicago Ill.

Kun. Al. Skripka

„

„ Ig. Albavyčius

„

„ B. Zindzius, Elizabeth, N. J.

„ J. Simanavyčius

„ P. Deksnys, Grand Rapids, Mich.

- „ J. Lietuvninkas Baltimorės,
- „ Kelmelis, Newark. N. J.
- „ J. Kaulakis, Philadelphia, Pa.
- „ P. Cesna, Mahanoy City, Pa.
- „ Kazys Urbanavyčius, Boston, Mass.
- „ P. Juras „ „
- „ P. Strakauskas „ „
- „ Daniunas, Nashua, N. H.
- „ V. Matulaitis, Easton, Pa.
- „ Juozas Jakštys, Rockford, Ill.

Daktarai:

- J. C. Brenza, Chicago, Ill.
- P. J. Jakmauh (Jakimavyčius) Boston, Mass.
- P. Matulaitis „ „
- J. C. Landžius (Seymour) „ „
- Fr. Puskunigis „ „
- A. L. Kapočius „ „
- K. Sidlauskas „ „
- J. Jonikaitis, Detroit, Mich.
- Bacevyčia, Elizabeth, N. J.
- C. W. Dorosavage, Pottsville, Pa.
- J. Valiukas Brooklyne
- A. Danisavage Mahanoy City.
- Mykolas Devenis, Waterbury, Conn.

Bankininkai ir prekybininkai:

- J. B. Krotkus, bankininkas, Chicago, Ill.
- V. Paulauskas, Minersville, Pa.
- J. B. Mikalauskas, Boston, Mass.
- P. Mikalauskas „ „
- St. Baracevičius „ „
- Stulpinas, Chicago, Ill.
- P. Baltutis „ „

Petras Devenis, Waterbury, Conn.
M. Akelis, Newark, N. J.

Leidėjų tikslu yra, jei pasiseks, suįdominti mūsų apšviestą visuomenę šituo kilniu darbu, pagaminti suvirš 30 lankų (apie 500 pusl.) knygas, kuriose tilptų nevien aprašymai visų mūsų žymesnių knygų platintojų, bet ir būtų nušviesta koplčiausiai sąlygos, kuriose anie dirbo savo neapsakytai pavojingą darbą ir nors kiek parodyta, kokie motyvai anuos prie išlaikymo skatino. Knygų apdarai kainuosią patiems leidėjams nemažiau kaip po vieną doleri; Pridėjus gi prie to fotografijų ir fototipijų lėšas — kaina knygų nustatyta iš anksto užsimokantiems 5 (penki doleriai) su prisiuntimu į namus.

Mūsų besimokinančios jaunuomenės ir tėvyninkų veikėjų pagelbos prašoma, surinkti reikalingą prenumeratorių skaičių.

Savo padėjėjams, prenumeratos rinkėjams, leidėjai duos žymų komisą (pelną).

Norintieji prisidėt prie tų knygų praplatinimo terašo „Zvaigždės“ redakcijon.

Jiems bus pasiūsta įgaliojimai prenumeratą priimti ir platesnės žionios apie rengiamąjį veikalą mūsų šalies laisvės sėjikams pagerbti.

Trynimas Visados Suteikia Palengvinimą!
Neatsidėkit ant riebaluotų mosėlių, kuomet jums butinai reikalingas linimentas!

Reg. S. V. **PAIN-EXPELLER** Pat. Offce.

visuomet buvo pagelbinga gyduole. Jis yra puikliausias ir labiausiai patikėtinas linimentas, kokį tik pinigai gali nupirkti. Nėra tikrasis, jei neturi INKARO vaibaženklis.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSE

(Atspauda iš "Žvaigždės")

Štai tu, anot "Tėvynės" ir "Draugo" istorinių knygų Pirmosios Dalies įtampa:

1) "Aušros" įkurėjas apie vysk. A. Baranauską. To paties — 2) "Aušros" genezis. 3) Aušrininkai rašytojai, pasak šliupą ir Totoraitį. 4) Turčiniško eilės "Aušrininkams". 5) (J. Pranaičiutė Apie prof. Volterį. 6) Prof. Volteris "Aušros" 40 metų sukaktuvių paminėjimui. 7) Pirmojo "Aušros" numerio ir kitų žymesnių — viso 40 puslapių fotografijos. 8) "Musų Karionių Metų" skyriuje laišakai: Dr. J. Basanavičiaus, Dr. J. Gaidžio ir S. Kušelevskio ir Dr. V. Kudirkos. Vieno Dr. Basanavičiaus laiško fotografiška fascimile (4 puslapiai). Paveikslai I-je dalyje: Namai, kur S. Daukantas gimė, Dr. Basanavičiaus namai Bulgarijoje, Dr. Basanavičius—1893 m. Vysk. A. Baranauskas, Broliai Juškevičiai: kun. Antanas ir prof. Jonas; A. J. Višteliauskas, Dr. J. Šliupas, Jurgis Mikšas, Martynas Jankus; Jubilėjinis Aušrininkų paveikslas: inž. Petras Vileišis, P. Matulionis, Dr. J. Bulota, V. Palukaitis, prel. K. Prapuolenis, J. Jablonskis, Dr. J. Basanavičius, A. Jakštas, Al. Fromas-Gužutis, kun. J. Lideikis-Mažutis, K. Sakalauskas-Vanagaitis, J. Mačys-Kėkštas, Pr. Vaičaitis, prof. K. Jaunis, Petras Kriaučiūnas, Peterburgo lietuvių grupėje, kun. S. Gimžauskas, prof. S. Volteris, M. Davaina Silvestravičius-Wewersys-Žaltys, prel. J. Maciulevičius-Maironis, Dr. P. Pietaris, Dr. J. Šliupas, Gerutis-kun. Balvočius, J. Adomaitis-Šernas, Dr. V. Kudirka, Vaižgantas-Tumas, Kmitas-kun. K. Urbanavičius, kun. A. Jusaitis ir Saulės kursų įkurėjas — prel. A. Olšauskas.

KAINA UŽ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaunamos lietuviškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.

5.-

ALP 2217

"AUŠROS" 40 METŲ SUKAKTUVĖSE

Antrosios Dalies [Ialpa

1) "Aušros" Paminėjimui — Jono Kriauciūno; 2) XIX Amžiaus Pabaigos Musų Dainiai — L. Šlmučio, "Garso" redakt.; 3) Ginamosios Literatūros Platintojai (su paveikslais: Vysk. M. Valančiaus, Jurgio Bieliako ir Kun. Miluko, P. Mikolainio, J. Kriauciūno, Dr. P. Matulaičio, Dr. Bagdanavičiaus, Kun. Bulvičiaus, And. Dubinsko, Kunigų: M. Miežinio, A. Vienužio, V. Juzumavičiaus, Kl. Kozmiano, P. Šilinskio, J. Katėles, J. Žebrio, V. Dargio, A. Staniūkyno, J. Naujoko, A. Civinsko, M. Gustaičio, Duobos, J. Totoraičio, A. Jusaičio, M. Šedvydyčio, (Vyskupo) Jurg. Matulaičio, J. Davidavičiaus; toliaus agr. Totoraičio, J. Česnos, J. Kačergio, Pr. ir A. Matulaičių, A. Daniliausko, S. Kušelevskio, P. Mikalausko); 4) "Aušra" ir Musų Prielieiai Svetur — J. O. Širvydo, "Vienybės" redaktorius (su paveikslais: J. O. Širvydo, J. J. Kraševskio, K. Skirmuntaitės, L. Kondratavičiaus ir T. Norbuto); 5) Tautos Atbudimas — Kun. A. Miluko; 6) Spaudos Piatinimas Dzukijoje — S. E. Vitalio, "Tėvynės" redaktorius; 7) Vysk. Valančiaus Intaka — Kun. N. J. Petkaus; 8) P. Mikolainio Prityrimai; 9) "Aušros" Intaka (anot Vaižganto); 10) Amerikos Lietuvių Leidėjai — J. Pranaičiutės, "Zvaizdės" redaktorės (su paveikslais: J. Pranaičiutės, J. Paukščio, A. Olševidio ir kunigų: A. Miluko ir V. Varnagirio); 11) "Aušros" Pasirodymo Priežastys — Dr. Šlupo; 12) Jurgis Bielbals (Bieliakas); 13) Ex-Prezidentas A. Smėtona apie Maironį; 14) Vilkutaitis, "Amerikos Pirtyje" autorius apie Aušrą"; 15) Maironio žodžiai Prie Basanavičiaus Paminimo; 16) Baigiant Darbą.

KAINA UZ ABU TOMU DU DOLARIU.

Tos knygos gaunamos lietuvlškų laikraščių redakcijose ir knygynuose arba pas

**A. MILUKAS & CO.,
3654 Richmond St., Philadelphia, Pa.**

89 131 43